

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง หลักการเลือกอ่านหนังสือ และมารยาทในการอ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของการอ่าน

การอ่าน คือ การรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์หรือในหนังสือ ซึ่งเป็นการรับรู้ว่า ผู้เขียนคิดอะไร และพูดอะไร โดยเริ่มต้นทำความเข้าใจถ้อยคำแต่ละคำ เข้าใจวลีเข้าใจประโยค เข้าใจแต่ละย่อหน้า

ลักษณะของนักอ่านที่ดี

๑. มีสมาธิและมีความสามารถในการอ่าน
๒. อ่านหนังสือเร็ว
๓. มีพื้นฐานความรู้ทางภาษาดี
๔. มีนิสัยรักการอ่าน ชอบบันทึก
๕. มีความจำดี
๖. มีความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด
๗. หมั่นทบทวนติดตาม เรื่องที่อ่านสม่ำเสมอ
๘. มีวิจารณ์ญาณในการอ่าน
๙. อ่านทน อ่านเป็น

หลักการเลือกหนังสือ

การเลือกหนังสือ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการอ่าน และต้องสัมพันธ์กับการเลือกใช้หนังสือ หรือวัสดุในห้องสมุด ได้แก่

๑. การอ่านเพื่อความรู้ เช่น ตำราวิชาการ หนังสือเรียน ความรู้ในสาระการเรียนรู้
๒. การอ่านเพื่อความบันเทิงใจ เช่น นวนิยาย การ์ตูน เรื่องสั้น
๓. การอ่านเพื่อเป็นกำลังใจ เสริมสร้างปัญญา เช่น หนังสือจิตวิทยา หนังสือธรรมะ
๔. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การทำอาหาร การทำงานอดิเรกหนังสือ

การเตรียมพร้อมเพื่อการอ่าน

๑. สถานที่เหมาะกับการอ่าน ควรมีความเงียบสงบ มีอุณหภูมิและแสงสว่างที่เหมาะสม
๒. จัดท่าทางในการอ่าน ตำแหน่งของหนังสือควรอยู่ห่างประมาณ ๓๕-๔๕ เซนติเมตร หน้าหนังสือต้องตรงอยู่กลางสายตา ควรนั่งหลังตรงไม่ควรนอนอ่าน
๓. จัดอุปกรณ์ช่วยในการอ่าน เช่น กระจกสำหรับบันทึก ดินสอ ปากกา ดินสอสี
๔. จัดเวลาที่เหมาะสม หากต้องการทบทวนบทเรียน ควรอ่านในช่วงที่ไม่ดีเกินไป เนื่องจากร่างกายยังไม่อ่อนล้าเกินไปนัก หรืออ่านในตอนเช้า ๕.๐๐-๖.๓๐ น.
๕. เตรียมตนเอง ได้แก่ ทำจิตใจให้แจ่มใส มุ่งมั่น ตั้งใจ และมีสมาธิในการอ่าน นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ มีสุขภาพสายตาที่ดีแบ่งเวลาให้ถูกต้อง และมีวินัยในชีวิต

ขั้นตอนในการอ่าน

๑. **ขั้นตอนการอ่านออกเสียง** ความเร็วจะเท่ากับความสามารถในการเปล่งเสียงออกมาแต่ละคำ การอ่านลักษณะนี้มักเป็นของเด็กเล็กที่ครูให้อ่านออกเสียงเพื่อพัฒนาการอ่าน

๒. **ขั้นตอนการอ่านในใจ** ต้องอาศัยความแม่นยำในการมองดูตัวหนังสือ การเคลื่อนไหวสายตา การแบ่งช่วงวรรคตอน ซึ่งต้องฝึกให้เกิดความแม่นยำและรวดเร็วจึงจะสามารถเก็บได้ครบทุกคำ วิธีฝึกการอ่านในใจ มีดังนี้

- ๑) กวาดสายตามองตัวอักษรให้ได้ช่วงประมาณ ๕-๖ คำ เป็นอย่างน้อย
- ๒) ไม่ควรทำปากขมูบขมิบในขณะที่อ่าน ต้องฝึกเรื่องอัตราความเร็วของตาและสมอง
- ๓) ไม่ควรอ่านย้อนหลังไปมา ควรอ่านจากซ้ายไปขวาโดยตลอด
- ๔) อ่านข้อความง่าย ๆ ไม่มีคำศัพท์มาก ไม่ซับซ้อน ยาวประมาณ ๑ หน้า
- ๕) จับเวลาที่ใช้ในการอ่านข้อความนั้น
- ๖) ตั้งคำถามเพื่อถามตนเองเกี่ยวกับเรื่องราวหรือข้อความที่อ่าน
- ๗) สำรวจตนเองว่าตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้มากเพียงใด
- ๘) อ่านข้อความนั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง พยายามทำเวลาในการอ่านให้น้อยลง
- ๙) ตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านอีกครั้งว่าตอบได้ดีกว่าครั้งแรกหรือไม่

การกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน

๑. **อ่านเพื่อความรู้พื้นฐาน** เป็นการอ่านเพื่อรู้เรื่องโดยสังเขป เช่น อ่านเพื่อรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่จะใช้ในการค้นคว้าและเขียนรายงาน

๒. **อ่านเพื่อรวบรวมข้อมูล** เป็นการอ่านให้เข้าใจในเนื้อหาสาระ และจัดลำดับความคิดได้เพื่อสามารถรวบรวม และบันทึกข้อมูลสำหรับเขียนรายงาน

๓. **อ่านเพื่อหาแนวคิด** เป็นการอ่านเพื่อรู้ว่าสิ่งที่อ่านนั้นมีแนวคิดหรือสาระสำคัญอย่างไร จะนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ในลักษณะใด เช่น อ่านบทความ และสารคดีเพื่อหาหัวข้อสำหรับเขียนโครงร่างรายงาน

๔. **อ่านเพื่อวิเคราะห์หรือวิจารณ์** เป็นการอ่านเพื่อให้เข้าใจลึกซึ้ง ที่จะนำความรู้ไปใช้ หรือแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ เช่น อ่านบทความที่แสดงความคิดเห็น การอ่านตารางและรายงาน

๕. **อ่านเพื่อความบันเทิงและจรรโลงใจ** เป็นการอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดีในเวลาว่าง บางคนที่มีนิสัยรักการอ่านหาความรู้สึกเครียดจากการอ่านหนังสือเพื่อความรู้ อาจอ่านหนังสือประเภทเบาสมองเพื่อการพักผ่อน หนังสือประเภทที่สนองจุดประสงค์ของการอ่านประเภทนี้มีจำนวนมาก เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย การ์ตูน วรรณคดีประเพณีอากรมณ์ เป็นต้น

มารยาทในการอ่านหนังสือ

๑. มีสมาธิในการอ่าน อ่านอย่างตั้งใจ ควรนั่งอ่านในท่าทางสบาย ตัวตรง ไม่เล่นกันขณะอ่านหนังสือ ไม่ทำกิจกรรมอื่น ๆ ระหว่างอ่านหนังสือ เช่น การฟังเพลง ดูโทรทัศน์ เป็นต้น
๒. อ่านในใจไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น เพราะรบกวนและสร้างความรำคาญแก่ผู้อื่น
๓. ไม่อ่านสิ่งที่เป็นงานเขียนส่วนตัวของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต เช่น จดหมาย บันทึกรายส่วนตัว เอกสารข้อมูลความลับต่าง ๆ เป็นต้น
๔. เลือกเวลาในการอ่านให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ไม่อ่านในเวลาที่ไม่ควรอ่าน เช่น ขณะเรียนหนังสือ ฟังครูสอน ฟังการบรรยาย เป็นต้น
๕. ไม่รับประทานอาหารระหว่างอ่านหนังสือ เพราะจะทำให้หนังสือเปื้อนสกปรก
๖. ใช้หนังสือด้วยความระมัดระวัง ไม่พับหน้าหนังสือ ไม่ฉีกส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือ
๗. ไม่แย่งหนังสือของผู้อื่นมาอ่าน เมื่ออ่านหนังสือเสร็จควรเก็บไว้ให้เป็นที่เป็นทาง

ประโยชน์ของการอ่าน

๑. เป็นการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมที่ง่าย และตรงตามความต้องการ
๒. ช่วยให้อบรมรู้ทันเหตุการณ์และพัฒนาด้านวิชาการ นักพูดและนักเขียนที่ประสบความสำเร็จมักเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน และเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่เสมอ
๓. เป็นการช่วยส่งเสริมความคิด ช่วยให้ได้รู้รูนานาทัศนะในสาขาวิชาต่าง ๆ จากทัศนะของผู้เขียนหลาย ๆ คนในประเด็นเดียวกัน
๔. ช่วยให้เกิดพัฒนาการด้านความคิดของตัวเอง สามารถคิดวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และมีข้อสนับสนุนจากการอ่านเพียงพอ เป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น

คุณค่าของการอ่าน

๑. การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการช่วยให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน
๒. การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาเล่าเรียน ทั้งในระบบและนอกระบบ คนที่เรียนหนังสือเก่งมักจะเป็นคนที่อ่านหนังสือเก่ง เพราะการอ่านช่วยให้ได้รับความรู้และความเข้าใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ และสามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้
๓. การอ่านมีคุณค่าต่อมนุษย์เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ทำให้เกิดความรู้อยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาความคิดให้ก้าวหน้า
๔. การอ่านทำให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือในการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้รับความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ

สรุปจากหนังสือ “ภาษาไทยสื่อแห่งความงามทางวัฒนธรรม”

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ